

Preek over Jesaja 40

- Schildwolde, 7 december 2014
- Kees van Dusseldorp
- 2^e adventszondag
- Voorbereiding HA

Liturgie

Adventstekst* + kaars

Antifoon* (solo), Ps.80:1,2 (samenzang), antifoon* (solo)

Moment van stil gebed (10 sec)

Votum en groet

Ps.42:1,3

Wetslezing

Ps.11:1,2 [Wiekslag 5-8]

Lezen: Joh.1:19-28

Kindermoment*

Adventslied: 1,2*

Kindermoment <vervolg>*

Ps.93:3 [Wiekslag 3-4]

Lezen: Jes.40:1-11

Gz.48:1,4

Preek: Jes.40:1

Opw.717

Gebed

Collecte

Gz.29:1,2 (melodie Gz.68)**

Zegen

Gemeente van Jezus Christus,

Wie is onze God? Afgelopen week stuitte we op deze vraag in de belijdeniscatechisatie. Toen we nadachten over Gods rechtvaardigheid en onze zonden.

Wie is onze God? Het is een vraag die je overvalt wanneer je meemaakt hoe gemakkelijk een ongeluk is gebeurd. Een fractie van een seconde en je leven staat er ineens heel anders voor. Waar was zijn bescherming?

Wie is onze God? Het is een worsteling wanneer je bidt en bidt. Als je maar niet beter wordt. Als je vecht met jezelf, moe wordt van een ander, geen wijsheid vindt voor je keuzes. Laat Hij je in de steek? Moet je het zelf uitzoeken?

Wie is onze God? Als je in de wereld om je heen kijkt, kun je die vraag ook niet wegstoppen. Hoe verbijsterend veel ruimte krijgen het kwaad en de terreur. Laat Hij dit gebeuren? Waarom laat Hij zich niet zien?

‘Ik ben de God van de troost.’ Dat is het antwoord wat ik hoorde bij het lezen van Jes.40. Hoe meer ik mij in de tekst verdiepte, hoe rijker, dieper en stralender dat woord werd. Ik voelde mij door de Heer aangesproken. Ik zou je daar graag in willen meenemen. Je binnenleiden in de schatkamers van het geloof. ‘Ik ben de God van de troost.’ Daarin trekt zich heel Gods karakter en Gods werk samen. Ik wil graag met jou vanmorgen goed lezen, eerlijk luisteren, met aandacht horen en proeven. ‘Ik ben de God van de troost’.

Het kan zijn, dat je denkt: wat moet ik nu met troost? Dat staat op dit moment ver van mij persoonlijk af. Het is als een warme deken, die ik graag in de kast hebt liggen voor als het koud wordt. Maar ik heb het nu niet echt nodig. Ik heb op dit moment niet echt verdriet of zo.

Het zou kunnen zijn dat je denkt: ik wil geen troost. Ik wil niet gesust en gerustgesteld worden met een goedbedoelde maar te simpele woorden, kaarten of gedichten. Ik wil mijn boosheid en twijfels niet toedekken met een warme, maar ook verstikkende omhelzing.

Kortom de vraag is: wat is troost eigenlijk? Of: wie is God eigenlijk, die de God van de troost te noemen is?

Het zijn beroemde woorden aan het begin van Jes.40. ‘Troost, troost mijn volk, zegt jullie God.’ Het hoort bij de teksten die veel christenen uit het hoofd kennen. Omdat het zo’n warme klank heeft. Met het risico dat we niet goed meer luisteren naar wat God zegt.

Ik heb iets ontdekt aan deze eerste woorden, wat ik nog niet wist. Misschien is het voor jou geen nieuws, maar voor mij was het een verrassing. Ik heb de eerste woorden altijd opgevat als een wens, een bemoediging: ‘er is troost voor u, mijn volk, laat u troosten, wees getroost’. En dat is natuurlijk een mooie wens als je beseft wat het betekent. En als je aanneemt dat God zelf de spreker is, krijgt de wens de kracht van een zegen. Maar het is helemaal geen wens. Het is een opdracht. Een gebiedende wijs. ‘Jullie moeten mijn volk troosten, zegt God. Jullie moeten Jeruzalem bemoedigen’.

De Heer geeft bepaalde personen de opdracht om zijn volk te troosten. Maar wie krijgt die opdracht? Zijn het de engelen die met deze positieve instructie op pad gestuurd worden? Dat is bemoedigend voor de mensen om te weten. Of zijn het de profeten in de kring van Jesaja, die met dit goede nieuws de boer op gaan? Dat is ook goed om te horen, dat zij zo’n mooi Godswoord hebben te vertellen na alle vermaningen en waarschuwin-

gen. Of zijn het de Israelieten zelf, die aan elkaar de troost van de Heer doorgeven? Dan wordt het een gelukkige gemeenschap, dat volk van God!

Wie er ook op pad gestuurd worden, de opdracht is helder: God troost zijn volk. Hij bemoeit ze. Hij wil dat ze zich gesteund weten en zich gesterkt voelen. Troost is het kernwoord. Niet alleen in dit eerste vers, maar in heel het tweede deel van Jesaja. In dat woord 'troost' ligt de kern van wat God te zeggen heeft. De kern van wat God zijn kinderen geeft. Van wie Hij voor zijn volk is. Ook vandaag.

Onze God is de God van de troost. De troost ligt in

- zijn genadig recht (2)**
- zijn heerlijke komst (3-5)**
- zijn eeuwige trouw (6-8)**
- zijn zorgzame liefde (9-11)**

Onze God is de God van de troost. De troost ligt in zijn genadig recht (2)

'Troost, troost mijn volk, zegt jullie God.' Hoort u het? Die kleine lettertjes van deze tekst? De bezittelijke voornaamwoorden van het verbond? '*Mijn volk*' '*jullie God*'. Het is op zichzelf al bijzonder dat God zo spreekt. Ze verraden een liefdevolle relatie. Het zijn liefdeswoorden.

In de situatie van Jesaja heeft dit bijzondere kracht. Het is een nieuw woord, een volstrekt nieuwe inzet van God. Het klinkt tegen de achtergrond van de ellende over Israël. Er was diepe nood: het volk was overwonnen en gedeporteerd naar Babel. Omdat God hun zonden niet meer kon verdragen. Onze God verdraagt het kwaad niet eindeloos. Hij laat onrecht en ontrouw niet het laatste woord. De joden vroegen zich vertwijfeld af of God nog wel naar hen omzag. God had de verwoesting van zijn huis en stad niet tegengehouden. Ook waren ze zich bewust van hun schuld. Misschien waren sommigen wel cynisch geworden. En dan klinken die woorden weer, die aloude feestelijke woorden van Gods liefde: '*Ga mijn volk troosten, zegt jullie God.*' Ontroerend voor de gelovigen. Genadig voor zondaren. Licht in een donkere wereld.

Jeruzalem wordt toegeroepen: *Je slavendienst is voorbij.* Het zware leven en ploeteren als dwangarbeiders in den vreemde. *Je schuld is voldaan.* Door de reden voor je gevangenschap kan een streep. *Je hebt de complete straf ontvangen.* Je kunt weer verder, want het recht is hersteld. Er komt een eind aan het lijden. Gods genadige recht maakt een nieuwe start mogelijk. Wat gebeurd is, is gebeurd. Maar je mag het loslaten. Voor God is het geen barrière meer. Want de schuld is voldaan. Op gezag van God zelf wordt hun gezegd: het is afgelopen, passé. Er is geen blokkade meer voor mijn liefde. De troost is gefundeerd in Gods recht. 'Ik ben jullie God. Jullie zijn mijn volk.'

Reken dat het de mensen geraakt heeft in hun hart. Deze profetie betekent hun bevrijding. Alleen al dat ze weer aangesproken worden als 'mijn volk'. En dat die aanspraak ook nog eens gegrond is op het genadig recht van God. Er is aanvaarding. Herstel van het huwelijk tussen God en mensen. Daar begint de troost van God. En noemt zich onze God, Hij noemt zich jouw Vader. 'Je hoort bij mij, ik zal voor je zorgen, ik zie je tekorten en

fouten niet meer, ik weet je ontrouw en egoïsme niet meer, ik neem je opnieuw aan als mijn kind. Ik zal bij je zijn. Mijn liefde gaat naar je uit.'

Deze troost van onze God is gefundeerd in zijn genadig recht. Om het verhaal kort te houden: Onze aanvaarding is gefundeerd in Jezus Christus. 'Dit is mijn geliefde Zoon', klonk de aanwijzing van God bij zijn doop. Hij heeft die straf betaald. Hij heeft die schuld voldaan. Hij heeft de barrières geslecht, aan de liefde van God weer alle doorgang gegeven. Machtiger dan ziekte en dood is zijn leven. Groter dan de zonde is zijn genade. Hoger dan ellende en afwijzing is zijn liefde. Rijker dan goud en goed is zijn vrede. Daarin ligt diepe troost. Niet alleen als je verdriet hebt of je machteloos voelt. Maar waarin het leven voor je open gaat. Het is troost die niet verdoezelt en niet sust, maar waarmee God midden in deze wereld zijn liefde voor je uitspreekt. Gegrond in heilig recht.

Raakt die troost je niet? Heb je dan wel door, hoe de situatie ervoor staat? Heb je wel voldoende respect voor God? Heb je gezien hoe je leven onder zijn oordeel ligt? Omdat jij niet voldoet aan zijn recht op jouw leven? Omdat jij niet weer hoeveel genade je nodig hebt? Zonder Jezus Christus blijf je ongetroost. Je hart blijft leeg en je leven hol. Luister naar Jezus Christus! Hij heeft Gods nabijheid voor je geregeld. Voor nu en later. Gefundeerde troost.

Onze God is de God van de troost. De troost ligt in zijn heerlijke komst (3-5)

'Hoor, een stem roept.' Er klinken drie stemmen in dit bijbelgedeelte. Stemmen die reageren op de opdracht om Israël te troosten. Roepende stemmen die de troost doorgeven. De eerste stem zegt: 'Maak door de woestijn een weg voor God. En baan in de wildernis een pad voor de Heer. Want zijn luister zal zich openbaren.'

Het zal allereerst heel letterlijk begrepen zijn. Tussen Babel en Jeruzalem lag eerst een grote woestijn en vervolgens een wildernis aan de oevers van de rivier de Jordaan. De ballingen in Babel wisten het prima. Zo gemakkelijk kom je niet in Jeruzalem. Maar het is niet alleen letterlijk. 'Woestijn' en 'wildernis' zijn in de bijbel ook de onbegaanbare streken. Er loopt geen pad, je moet zelf je weg kiezen. Over een berg, door een dal, door een zandvlakte, over een kloof. Het zijn de gebieden waar je dood gaat, als je er geen ervaring mee hebt. Wat zou er moeten gebeuren om er een eerste klas snelweg aan te leggen? Het moet geëgaliseerd worden: gedeeltelijk afgegraven en gedeeltelijk opgehoogd. Het moet vervolgens een goede ondergrond krijgen, die de krachten kan opvangen, eventuele stortbuien kan verwerken en voldoende veiligheid kan bieden.

De aanleg van zo'n weg kost wat. Een pad door de woestijn kost ook wat. De weg voor God moet recht *gemaakt* worden. Het was de boodschap van Johannes de Doper. Hij riep daarbij op tot bekering en boete. Niet als oordeelsprediker. Maar als evangelieprediker. Het gaat om de komst van de Heer. De heerlijke luister van God zelf.

Hier ontdekte ik opnieuw iets wat mij nog niet eerder was opgevallen. Bij het aanleggen van een weg, denk je aan mensen die over die weg moeten gaan. Voor de joden in Babel: maak de weg recht om naar Jeruzalem te komen. Voor de mensen ten tijde van Jezus: maak je leven recht om je Messias te ontmoeten. Voor de mensen vandaag: maak jezelf recht om het Koninkrijk in te gaan. Maar toch las ik niet goed. Deze weg wordt niet aan-

gelegd voor mensen om naar God te gaan. De weg wordt aangelegd voor God om naar de mensen te komen. De Heer komt! Dat is het Koninkrijk. De Heer komt naar mensen. Hij laat zich niet tegenhouden door een woestijn, een wildernis. Hij laat zich niet tegenhouden door tegenwerking of gebrokenheid, door tekorten of gebreken, door hindernissen of gesloten deuren. Hij komt!

Voor ons mensen is het zaak om aan dat komen van de Heer ruim baan te geven. Laat zijn heerlijkheid in je leven toe. En je zult ontdekken dat je leven verandert. Laat de Heer komen! Met zijn vergeving, zijn genezing, zijn heling, zijn bemoediging. Zit er iets in de weg? Kap ermee! Word je afgeleid? Doe het weg! Zit je vast? Schud het van je af! Word je meegezogen? Grijp zijn hand! Zodat de Heer in zijn heerlijkheid kan binnenkomen. En Hij niet eerst met zijn vuur de blokkades moet wegbranden.

Zeker, dat red je niet uit jezelf. Bid om de Geest van God. Hij opent het gesloten hart, maakt het harde hart zacht, maakt het slechte hart goed, en het dode levend. Zodat de Heer kan binnenkomen. En je leven vult met zijn liefde. Daarin ligt troost: God zelf komt. Onstuitbaar. Ondanks alles. Door lijden tot heerlijkheid. Door de woestijn naar zijn woning. Bij de mensen. In jouw leven. God met ons. Dat is het Koninkrijk. Dat is het leven.

Onze God is de God van de troost. De troost ligt in zijn eeuwige trouw (6-8)

‘Hoor, een stem zegt: roep’. De tweede stem reageert op de opdracht om Israel te troosten. Deze tweede stem neemt de oproep over. En nodigt uit om mee te doen met het roepen. Het uitroepen van Gods troost. Het verkondigen van de Gods recht is hersteld. Het bekend maken van Gods komst.

Ach, wat zijn nu woorden? Zo reageert de tegenstem. ‘Wat zou ik roepen? Wat voor zin heeft dat nu? Het zijn toch maar woorden. Daar verandert niets van. De mens is als gras. Hij bloeit als een veldbloem. De ene dag prachtig. Maar de volgende dag niet meer te vinden. Wat zou ik roepen?’ Is het de somberheid van een depressief mens? Is het de lijdelijkheid van een passief mens? Is het het schuldbesef van een zondig mens? Is het de matheid van een aangeslagen mens? Je kunt er van alles bij invullen. Ieder heeft wel een reden om de vraag terug te spelen: Wat zou ik roepen? Wat voor zin heeft dat? We gaan toch allemaal dood. Wat je ook roept.

Maar het is niet waar: Er is één woord dat niet dood gaat. Er is één uitspraak die wel degelijk de wereld verandert. Er is één belofte die mensen weer licht in de ogen geeft en in beweging brengt. Dat is het woord van Gods troost. Want het woord van onze God houdt altijd stand. Wat er ook verandert in de wereld. Hoe mensen ook tegenvallen of wegval-
len. Hoe je zelf tekort schiet en uiteindelijk ook afscheid zult moeten nemen. Het woord van onze God reikt over die grenzen heen. Het houdt altijd stand.

Wat God zegt, gebeurt. Wat God belooft, doet Hij. Daarom is zijn Woord zo krachtig. En daarom staan wij zo snel verlegen met onze woorden. Wat zul je zeggen bij het verdriet, bij het lijden, bij het graf? Maar het Woord van onze God houdt eeuwig stand. En daarom ook ieder die dat Woord draagt. En die dat Woord spreekt.

Wat zijn nu woorden? Kunnen woorden iets veranderen? Kunnen mensenwoorden kracht geven, leven wekken, genezing bieden, heling geven? Ja! Wanneer die mensenwoorden uit de bron van Gods Woord voortkomen. Wanneer de liefde en de kracht van Jezus Christus daarin meekomen. Dan zijn het woorden die de deur naar het leven openen. Geen twee keer of drie keer woordwaarde. Maar woorden met eeuwigheidswaarde. Zorg dat je die woorden kent. De woorden van God, die niet stukbreken op de realiteit. Woorden die over menselijke grenzen heenreiken. Want het zijn woorden van God. Ze gebeuren echt en veranderen echt.

Als Petrus deze profetie van Jesaja aanhaalt, zegt hij daarbij: dit Woord van God heeft jullie opnieuw geboren laten worden. Het is een onvergankelijk zaad, dat de bewegingen in je hart zuiver maakt, dat de omgang met elkaar verandert in een liefdevolle. En de apostel zegt erbij: Dit woord is het evangelie dat u verkondigd is. Moet je nagaan: de woorden van het evangelie, gesproken door mensen, hebben de kracht van Gods eeuwige trouw. Deze woorden overstijgen de grenzen van de vergankelijkheid. Ze bieden troost in alle omstandigheden.

Onze God is de God van de troost. De troost ligt in zijn zorgzame liefde (9-11)

Er klinkt nog een derde reactie op de opdracht van God om zijn volk te troosten. Een derde stem wordt opgeroepen. Om de troost, die je hebt ontvangen, ook weer door te geven. Om de stem, die je hebt gehoord, ook zelf tot klinken te worden. Om een vreugdebode te worden. Want je hebt wat moois gehoord, wat heerlijk ontvangen. En je krijgt de opdracht om daarvan te delen. Om met kracht en blijdschap anderen bekend te maken wat God heeft gezegd. Een boodschapper van troost, dat is een vreugdebode.

Wat een prachtige boodschap heb je. Luister maar naar woorden die je door Jeasaja op de lippen worden gelegd als vreugdebode. Woorden over God: 'Hij komt met kracht, zijn arm zal heersen. Zijn loon heeft hij bij zich, zijn beloning gaat voor hem uit. Als een herder weidt hij zijn kudde: zijn arm brengt de lammeren bijeen, hij koestert ze en zorgzaam leidt hij de ooien.'

De vreugdebode spreekt van de Heer. Herken je je Heiland Jezus Christus? Hij noemde zichzelf de goede herder. En bewees de goede herder te zijn. Raakt hij een schaap kwijt, dan gaat hij het zoeken. Heeft hij een lam in zijn armen, dan laat hij het niet meer vallen. Hij is de herder die weet wat hij doet. De herder die de kracht heeft om te doen wat hij wil. De herder die zijn kracht en liefde combineert voor elke schaap van zijn kudde, klein of groot, zwak of sterk, blij of neerslachtig. De herder kent je en zorgt voor je.

Wie is onze God? Onze God is de God van de troost. Alles wat Jesaja erover zegt, laat het woord 'troost' groeien in intimiteit en gevoeligheid. Het besef van veiligheid en liefde. Want de herder is erbij. Zijn zorgzaamheid brengt tot overgave en toewijding. Zijn nabijheid is voldoende. Zijn genade opent het leven. Zijn liefde verandert de wereld.

Wie is onze God? Onze God is de God van de troost. Hij spreekt goede woorden. Woorden die veranderen. Woorden van liefde en genade. Van kracht en toekomst. Woorden die geloof oproepen. In die weg wordt troost ontvangen, smelten weerstanden weg en komt de Heer het leven binnen met zijn luister. Kijk naar je Heer. En ontvang je Heer. Gods troost voor je. God zelf met je. Amen